

השולח פרק רביעי גיטין

מג.

עין משפט גדר מצוה

קה א מיי פ"ב מהל'
מכירה הלכה א סמג
עשין פט טו"ש"ע ח"מ י"ח
טע סעי' ד'
קו ב מיי פ"ו מהל'
תרומות הלכה א
סמג לאוין רכב רכס טור
י"ד ס' ש"ל:
קז ג מיי פ"ד מהל'
אישות הלכה ח סמג
עשין מח טו"ש"ע אה"ע
סיון מד סעי' יא'
קח ד ה מיי שם פ"ג
הלכה ט סמג שם
טו"ש"ע אה"ע ס' לא סעי'
ח:
קט ו ז מיי פ"א מהל'
מקין ממון הלכה ב
סמג עשין סו טו"ש"ע י"ד
ס' רכס סעי' כ':
ק" ח מיי פ"ד מהל'
אישות הלכה ט סמג
עשין מח טו"ש"ע אה"ע
מד סעי' יז':
קיא ט מיי שם הלכה
ו"ו פ"ג מהלכות
איסורי ביאה הלכ' יג סמג
לאוין קסה:
קיב י מיי פ"ו מהל'
יבוס הלכה לא סמג
עשין נה נב טו"ש"ע אה"ע
ס' קעט סעי' ז':

תורה אור השלם

1. ובהן כי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו וילד ביתו הם יאכלו ויקרא כב יא
2. כי יתפש איש באחייו בית אביו שפחה לכה קצין תתקנה קלנו והמכשלה הזאת תחת ישיעיהו ג ו' י"ד

פסקי ר"י

מי שחציו עבד וחציו בן חורין שקדש בת חורין מקודשת היא משום צד חירות שבו ואפילו אם תמצא לומר המקדש אשה לחציו אינה מקודשת החם משום דשייר בקנינו הכא שפחה שחציה שפחה ויחציה בת חורין שנתקדשה מירשאל קדושה קדושה משום צד חירות שבה ואפילו אם תמצא לומר המקדש חצי אשה אינה מקודשת החם שייך בקנינה הכא לא שייך בקנינה

מי איבא עבדא דר"א מורבן דקנסא. וא"כ מי אמר נמי דאינו מכור? תקשי ליה מי איבא עבדא דלא מוזבין לקנסא שיוכל למכרו כולו לגמרי וי"ל דלא ימלא קונים שיקנוהו לגמרי אפי' לא יטרכו לפרנסו שיוכל לומר עשה עמי ואינו זק"מ מימנעו אינשי לקנותו שלא יהא רגיל אללס אזל אס מכרו לקנס מכור זמנין דזבני ליה ועי"ל דאפי' מוכרו כולו לגמרי אינו מכור דהא אינו שוה כלום ולאינו מוכור אללא לקנס ולקנס אינו מכור¹.

אם תמצא לומר התקדשי לחציי מקודשת. וגזי אשה קאמר אס תמצא לומר חציי מקודשת לי אינה מקודשת והוי מלי למימר אפיכ"ל אללא האמת נקט דלכי מסיק צפ"ק לקידושין (דף ק"א) וא"י אמרת קדושו י"א קדושו יורשין מנא איה. תימיה דמה תולה יורשין בקידושין והלא בנו מן הפנויה יורשו כדאמר (יבמות דף ק"ב) גזי עשרה כהנים שפירש אחד מהן וצעל דהולד שמוקי שמשמקין אותו מנכסי איזו משום דלא ידעי' אבוא מנו ואפי' בנו ממזר מערוה דלא תפסי צה קידושין תנן צפרק שני דיבמות (דף ק"ב) דהוי בנו לכל דבר והיינו לירשו והכא אי תפסי צה קידושין גרע' טפי דלמי גז עזדות ומשתמש צ"ל כדאמרין (צה"מולין) (שם דף מה) וי"ל דסבר הש"ס דאס אימא דלאו צה קדושין הוא אין צנו ממייחס אחריו² ולא דמי לעריות דתפסי צה קדושין לעלמא אזל האי³ דלאו צה קדושין הוא צנוס מקוס' אין הכן ממייחס אחריו: ואין

דלמא מודה. צ"ד קודם העדלת עדים ומודה צקנס פטור: ויליד ביה מה פ"ג לענין אכילת תרומה ויליד צימו הם יאכלו צלחמו. ויליד בית בן שפחה: אינו קן. דלא כמיב אללא קנין כספו הוא יאכל בו: **אף קנין כסף אע"פ שאינו שוה כלום.** מי איבא עבדא דלא מוזבין צפרטוה: לקנסא. שחס יגחנו שור יטול שלשים כסף: צטרפה. שאין משלמין עליו קנס דגברא קטילה הוא: והא חוי למיקס קמיה. לשרתו אע"פ שנחמכה רגלו למעלה מן הארכובה או ניקב קרוס המוח ראוי לשירות קל: צמנוול. הוא: צקדושין אמריקטין התקדשי לחציי מקודשת חצייך מקודשת לי אינה מקודשת הכל מי הוי קדושין או לא: **אס סמאל לומר.** כלומר אי צעית למפשט מדקיימא לן התקדשי לחציי מקודשת לא דמי דהסם צה חורין הוא וחויא לכוליה והכי קאמר לה אי צעינא נסיבנא אחריתי צהדיך אזל הו לא חויא לפלגא דעבדות ידיה: **ואס סמאל לומר חצייך מקודשת לי אינה מקודשת.** וצעית למפשט הו מינה דכי היכי דמקדש חצי אשה אינה מקודשת הוילא דלא מליין למימר דהכי קאמר לה דתנסיב אחרניה צהדי דליתמח לא חויא לתרי ואשתמח דפלגא הוא קדקיש הכל נמי חצי איש שקדש לא הו קידושין לא דמי דהסם שייך בקנינו דהוה ליה לקדשה לכולה אזל האי לא שייך מידי דכל מה דחוי למגדל עבד: כשעשאו טריפה. דהוה ליה כמחן דקטליה ויהב ליה לנפשיה: ועוד כופר הוא כו'. דצלחמא קנס דלא כמיב ציה מימה אללא נגיחה שנאמר אס עבד יגח השור וגו' (שמות כה) איבא לאוקמיה כשעשאו טריפה אזל צנופר ש"ל צן חורין כמיב (שם) והמית איש או אשה: ראוי ליעול דפלגא לאו צה קנסא הוא אללא צה כופר: ואין לו. שהרי מת יורשים אין לו שגבזו חוה המזיק וכה צמה צצדו ולעולם צצמת וה"ק נתון חצי קנס לרבו וחצי כופר ראוי ליתן ליורשיו חס היו לו יורשין:

אוקי אמורא עליה. העמיד מתורגמן לפניו לחזור ולדרוש: והמכשלה הו"ל. כלומר כך המחיל צדרשא מקרא כמבז והמכשלה הזאת תחת ידיך צלחמי ירושלים שפסקה תורה מהס והיו שואלין לחציהם שמלה לך קלין תהיה לנו והמכשלה הזאת תחת ידיך כלומר דברים שמכוסין כשמלה ש"ל הן שאתה צקי צהן אמור לנו ותהיה קלין והמכשלה הזאת דברי תורה שאין אדם עומד על אמיתתן עד שיכשל צהן להורות טעות ויכלימוהו והוא נתון לצ ומצין תחת ידיך הן אף אני נכשלתי צהוראמי וחורני צי: ואס לחשך אדם לומר.

גלוין הש"ס

גמ' מי איבא עבדא בח' ע"י ערפין ד' צ ע"א מד"ה לאחיו מנוול: שם מי שחציו עבד וחציו בן חורין. ע' ירושלמי פ"ח דקפחים הלכה א: שם ובא' יורשיו עבד תשובה. פ"ח ב' צפירו מים חיים מצטנטימין סיון ב: שם אפר רבא שתי תשובה. ע"י פסקה ד' ע"א ע"א וצ"ל: שם ד' ר' ז' ר' מל כופר. ע"י צ"ק א' ר' צ' ע"ב:

מוסף רש"י

אין אדם עומד על דברי תורה. על גורמין לאומתין כהלכתן (שבת קכ). אלא אם כן נכשל בהן. עד שאומתין ב' וג' פעמים ששיבש דיינו טעמי תורה המסותרין (שם) כשהתלמיד נכשל בצעמעותו פעם ראשונה וטעה הוא נתון לג' עמוד על שמועתו (מגילה יד).

מוסף תוספות

א. לקנס. מוס' הר"ש.
ב. ויהיה הקנס לקונה אותו. מוס' הר"ש.
ג. אשתכח דלאו מידי קא ובין. ומיח"ט נמי נראה אמאי אינו שריב. דהוי דלא מוזבין לקנס. מ"מ הוא יכול להשהותו לקנס ושהו לו סוף. אלא כיון דהשתא לא להו ל"י מידי קודם שיבא הקנס לא מקרי קנין כספו. מוס' הר"ש.
ד. את"ל. [התקדשי לחצין] אינה מקודשת משום דשייר בקנינו. וגזי אשה הוה מצ"י למימר חצייך מקודשת לי מקודשת משום דחויא לכולה. מוס' הר"ש.
ה. ונקט את"ל משום דתלמודא שקיל וטרי בה. מוס' הר"ש.
ו. כ"ש. מוס' הר"ש.
ז. אפי' אחר צד חירות שבו. מוס' הר"ש.
ח. צד חירות. מוס' הר"ש.
י. והרי"ל כגון ועבר הבא על בת ישראל דלא תפסי בה קידושין. מוס' הר"ש.

בקנינו מאי ת"ש יהמית מי שחציו עבד וחציו בן חורין נתון חצי קנס לרבו וחצי כופר ליורשיו ואי אמרת קידושיו לאו קידושין יורשין מנא ליה אמר רב אדא בר אבהו כשעשאו טרפה. ומאי יורשיו נפשיה. אמר רבא שתי תשובות בדבר הרא דיוורשיו קתני ועוד כופר הוא. ואמר ריש לקיש כופר אין משתלם אלא לאחר מיתה אלא אמר רבא יראוי ליטול ואין לו אמר רבא כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקודשת כך חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה אין קדושה קדושין דרש רבה בר רב הונא כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקודשת כך חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה אין קדושה קדושין ואלא חשך אדם לומר⁷ איזו היא שפחה חרופה זו שחציה שפחה וחציה בת חורין⁸ מהמאורסה לעבד עברי אלמא בת איתרוס היא אמור לו כלך אצל ר' ישמעאל⁹ שהוא אמור בשפחה כענינת המאורסה לעבד עברי ושפחה כענינת בת איתרוס היא אלא מאי אית לך למימר מאי מאורסת מיוחדת הכא נמי מאי מאורסת מיוחדת אמר רב חסדא חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה לראובן ונשתחררה וחזרה ונתקדשה לשמעון ומתו שניהם מתיבמות ללוי ואין

הפקדה לא נפקדה דשפחה חרופה אלו וזו פדויה ואינה פדויה חלפה שפחה וחלפה צת חורין המאורסה לעבד עברי. והוא הדין לכל ישראל אללא אורחא דמלחא נקט משום דעבד עברי מותר בצפחה: אלמא צה אסרוסי היא. מדקתני מאורסת: אמור לו. וכי צבור אמה ש"ן אירוסין ממש: כלך אלל רצי שמעאל. דלמר הוה צדרה כלשון צני אדם וצפחה כענינת שלא נפדית כלל קשתמעי קרא: המאורסה לעבד עברי. וכי שפחה כענינת מגוריה צה קדושין היא הוה מאורסה צעלמא היא עס הדומה לחמוריס: ומיוחדת הכתוב היא דמחייב עלה אשם הואיל וייחודה לעבד עברי המתיר צה: וחזרה ונתקדשה לשמעון. אחי ובחיי ראוין וראובן לא גירשה: ואין

הא מיי פ"ב מהל' מכירה הלכה א סמג עשין פט טו"ש"ע ח"מ י"ח טע סעי' ד' קו ב מיי פ"ו מהל' תרומות הלכה א סמג לאוין רכב רכס טור י"ד ס' ש"ל: קז ג מיי פ"ד מהל' אישות הלכה ח סמג עשין מח טו"ש"ע אה"ע סיון מד סעי' יא' קח ד ה מיי שם פ"ג הלכה ט סמג שם טו"ש"ע אה"ע ס' לא סעי' ח: קט ו ז מיי פ"א מהל' מקין ממון הלכה ב סמג עשין סו טו"ש"ע י"ד ס' רכס סעי' כ': ק" ח מיי פ"ד מהל' אישות הלכה ט סמג עשין מח טו"ש"ע אה"ע מד סעי' יז': קיא ט מיי שם הלכה ו"ו פ"ג מהלכות איסורי ביאה הלכ' יג סמג לאוין קסה: קיב י מיי פ"ו מהל' יבוס הלכה לא סמג עשין נה נב טו"ש"ע אה"ע ס' קעט סעי' ז':